

Teksts: Jānis Lukss
Foto: SIA "Lafarge Roofing"

Dakstiņi –

gadsimtos pārbaudīts jumta segums

Jumta segums ir būtisks nama kopējā veidola elements. Īpaši skaisti ir sarkanie dakstiņu jumti Vecrīgā vai kādā citā Latvijas pilsētā. Laiks tos iekrāso īpatnējos toņos, akcentējot ēku senatnīgumu. Savukārt jaunu ēku dakstiņu jumta segums liecina par to īpašnieku izkopto gaumi un turību.

Dakstiņi – viens no senākajiem jumta seguma materiāliem

Vēsturnieki uzskata, ka dakstiņi pirms daudziem tūkstošiem gadu radušies Ķīnā. Savukārt Itālijā var apskatīt dakstiņus, kuru vecums ir jau divi tūkstoši gadu. Laika gaitā tie tika atzīti par teicamu jumta segumu

materiālu un ātri izplatījās visā pasaulē, it īpaši dienvidzemēs. Ziemeļu valstīs dakstiņus sāka izmantot ne visai sen, apmēram pirms pāris gadsimtiem, jo to izgatavošanas tehnoloģija līdz tam bija visai nepilnīga – šis jumta seguma materiāls ilgstoši neizturēja sasalšanas – atkuššanas ciklus.

Formas ziņā dakstiņi cauri gadsimtiem nav būtiski mainījušies. Plaši tiek izmantoti tā saucamie plankāni – mēles tipa dakstiņi ar noapaļotiem galiem. Savukārt holandieši ieviesa liektu dakstiņu formu, kura atgādina uz sāniem novietotu burtu "S". Populāri ir arī tā saucamie rievotie lentes preses un spiestie dakstiņi. Protams, šodien interesentiem tiek piedāvātas jaunas dakstiņu formas, taču to būtība paliek iepriekšējā, izmaiņas vērojamas tikai atsevišķās niansēs.

Dakstiņus izgatavo no māla. Tas tiek samalts, atdalīti nevēlamie piejaukumi, tad tam pievienotas smiltis. No šīs pamatmasas veido dakstiņa formu un apdedzina apmēram +1000° C temperatūrā. Modernie māla dakstiņi uzsūc tikai 3 – 4 procentus mitruma. Tiem nav nepieciešama īpaša spraugu aizpildīšana, jo to forma ir veidota tā, ka nokrišņi neieklūst zem jumta seguma. Vienīgais ierobežojums ir jumta slīpums – tas nedrīkst būt mazāks par 11 grādiem.

Dakstiņu krāsu gamma ir ļoti plaša. Tā ir saistīta ar māla ieguves vietu. Piemēram, ziemeļu zemēs ražotie

Dakstiņu segums ir pateicīgs materiāls, lai kvalitatīvi iestrādātu jumta logus.